

[Ministeren for offentlige arbejder.]

Jeg vil gerne sige til hr. Holmberg, at når forslaget til revision af lovene om private veje ikke fremsættes i denne samling, skyldes det udelukkende, at vi i lyset af den meget stærke belastning af folketingets arbejde i sidste samling har ment, at det ikke var rigtigt i denne samling at fremsætte flere lovforslag end dem, der nødvendigt og rimeligt burde behandles nu, og at ting, der uden større skade kunne vente til næste samling, lige så godt kan vente. Det er 5 år siden, det arbejde, der ligger til grund for det nævnte lovforslag, blev afsluttet, men jeg har anlagt den betragtning, at når det drejer sig om bestemmelser fra 1857 og 1865, som har kunnet køre og anvendes indtil nu, var det ikke så afgørende, om de blev ændret i 1969 eller i 1970.

Til sidst kun den bemærkning til hr. Amtoft, at jeg naturligvis gerne i udvalget vil drøfte spørgsmålet om klassifikationsproceduren. Jeg har prøvet at svare lidt på det her, og jeg vil gerne understrege, at der i mit svar ligger, at jeg ikke ville finde det rigtigt, at man fra ministeriets side søgte grundlag for eller i selve lovgivningen ligesom fastlagde, at man nu i den umiddelbart kommende tid skulle forsøge at skære igennem i dette spørgsmål. Jeg tror ikke, det vil være rigtigt; det skal have sin tid, og man skal i høj grad lokalt have mulighed for at finde ud af det.

I øvrigt takker jeg for tilslutningen.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden: Efter de faldne udtalelser foreslår jeg, at lovforslaget henvises til et udvalg på 17 medlemmer. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om radiokommunikation.

(Lovforslaget (nr. 12) findes i tillæg A, sp. 455, fremsættelsen i tidenden sp. 110).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Holst: Det foreliggende lovforslag afløser en lov fra 1949 om telekommunikation m. m. ved radio. Der kan godt være grund til at undre sig lidt over, at en lov fra 1949, der nu er 20 år gammel, har kunnet være gældende stadig væk, samtidig med at der er sket så stor en teknisk udvikling, som der faktisk er foregået.

Der står i forelæggelsen, at ændringen er foranlediget af et revisionsønske, og det lyder meget troligt, at der er grund til at revidere denne lov, der altså dels er 20 år gammel, dels i højere grad skal være i overensstemmelse med internationale regler. Det er nogle meget græsselige overskrifter, der anvendes, og det er nogle meget græsselige og lange ord, der anvendes i teksten. Vi har f. eks. et sted et ord, der hedder „telekommunikationskonvention“, som loven her skal være i overensstemmelse med.

Den næste begrundelse for at komme med lovforslaget forekommer mindre velmotiveret, synes jeg, idet der står, at den nu for fremtiden også skal gælde for Grønland; det har den hittidige lov ikke gjort. Der står samtidig en ejendommelig passus i bemærkningerne til lovforslaget, nemlig at selv om administrationen for Grønland vel nok har fulgt de for den øvrige del af Danmark gældende bestemmelser, har det ikke været muligt f. eks. at lade straffelovsbestemmelserne bringe i anvendelse for Grønland. Jeg tror ikke, ministeren behøver at svare mig på, om der har været et stort behov for at lade disse straffelovsbestemmelser være gældende også for Grønland.

Når vi ratificerer en international konvention og denne konvention indeholder nye regler og nye principper, må det være meget naturligt, at vi også anvender disse nye regler og nye principper. Her er der en ting, jeg har glædet mig over i lovforslaget, nemlig at man nu er begyndt at anvende definitioner; det er altid en god ting, og det er rart, at man definerer det, man taler om. I dette tilfælde er man kommet ind på i bemærkningerne at definere radiobølger, hvorved der forstås elektromagnetiske bølger af enhver frekvens. Jeg ved ikke, om der tidligere har været gjort begrænsning;

[Holst.]

hvis det skulle have været tilfældet, er denne begrænsning nu altså fjernet.

Der er en tilsyneladende meget væsentlig ændring i dette lovforslag i forhold til tidligere, idet i lovforslaget statens eneret på radioanlæg er udeladt. I første omgang kan det godt give en socialdemokratisk ordfører nogen forskrækkelse at læse, at statens eneret nu skulle være udeladt. Men når man ser bemærkninger og lovforslag nærmere igennem, ser man, at det stadig væk er ministeriet, der i og for sig er den eneste, der har ret til at give lov til at oprette radioanlæg i landet. Begrundelsen for, at staten ikke mere skulle have eneret, idet der er sket en teknisk udvikling, der har gjort det muligt, at andre, f. eks. erhvervsvirksomheder og transportselskaber, nu anvender radioanlæg, forekommer meget sandsynlig. Jeg kan også glæde mig over, at ministeren i sin fremsættelsestale siger, at udviklingen inden for dansk elektronisk industri har været af en sådan karakter, at samtidig med at der er udvist en meget liberal administration af den hidtidige lov, er det lykkedes Danmark at opnå en plads iblandt de førende lande på hele jorden med hensyn til oprettelsen af radioanlæg. Jeg tror, det er noget absolut væsentligt, at der ikke i loven sættes grænser for mulighederne for at anvende den teknologiske udviklings seneste landvindinger.

Hidtil har lovens administration vel ikke givet anledning til de store problemer. Skulle man endelig falde over noget, kunne man jo falde over det, ministeren kalder den liberale administration af loven. Jeg er ikke fuldstændig klar over, om ministeren ikke hermed mener, at man i højere grad har administreret ud fra lovens indhold end ud fra lovens bogstav. Det er ordet „liberal“, jeg i første omgang har hæftet mig ved, idet jeg så vil spørge: hvad er alternativet til en liberal administration af en lov?

Der er i lovforslaget anført, at det ikke giver anledning til større økonomiske æn-

dringer, og at man regner med, at ordningen vil hvile økonomisk i sig selv, idet ministeriet for at give tilladelse til oprettelse af radioanlæg stadig væk kan fastsætte afgifter. Jeg går ud fra, at ministeren trods alt med ordet „kan“ nok vil holde sig til, at man vil fastholde disse afgifter for tilladelser efter § 1.

Der var i den forbindelse et spørgsmål, jeg gerne ville stille ministeren: der er vel ikke tale om, at man ved fastsættelsen af disse afgifter vil gå så højt op, at det stiller sig hindrende i vejen for benyttelsen inden for erhvervslivet eller for det sikkerhedsmæssige udstyr, som mange lystkuttere og fiskerkuttere har?

Jeg har glædet mig over, at det i § 3 hedder, at nok skal der være mulighed for, at man i givne tilfælde kan fastsætte bestemmelser for tilladelser samt indretning og benyttelse af radioanlæg, men at man dog ikke vil gøre det uden efter en forhandling med ministeren for kulturelle anliggender. Jeg har direkte forstået denne paragraf således, at hvis vi en dag skulle få en minister af en anden observans her i tinget, kunne man jo risikere, at vedkommende minister udstedte en forordning om, at vi f. eks. ikke måtte høre udenlandske radiostationer, f. eks. som det kunne være tilfældet under en besættelse; vi håber, at denne situation ikke bliver aktuel mere.

Der er ikke direkte, så vidt jeg kan se, anført noget om satellittransmissioner, men der er i lovforslagets § 2 sikkert noget, der godt kunne komme ind i forbindelse med satellittransmissioner, navnlig når man sammenholder den med bemærkningerne til lovforslaget om den tidligere lov nr. 229 af 22. juni 1962. Der står først i § 1, stk. 2:

„Ved radiokommunikation forstås enhver overføring, udsendelse eller modtagning af tegn, signaler, skrift, billeder, lyd eller efterretninger af enhver art ved hjælp af radiobølger.“

Og så står der meget tydeligt i § 2:

„Der må ikke oprettes, drives eller

[Holst.]

bruges sendestationer for radiospredning på det åbne hav eller i luftrummet derover“.

Nu er luftrummet, så vidt jeg ved, ikke noget, der er entydigt fastlagt; bl. a. er der vist noget med, at højden over Danmark ikke er endeligt fastlagt. Men jeg tror på, at ministeren har haft visse tanker om, hvad der kunne ske ved satellittransmissioner.

Til slut vil jeg gerne understrege, at jeg har hæftet mig forfærdelig meget ved, at radiokommunikation begrebsmæssigt omfatter også radiospredning; men uagtet at vi beskæftiger os med radiokommunikation her, gælder denne lov i og for sig ikke radiospredning, men er en særlig lov, der omfatter alt, hvad der kunne komme fra private sendestationer, og som kunne ligne radiospredning. Jeg forstår på bemærkningerne, at der ikke er nogen som helst ændring i dette forhold. Derimod er jeg lidt forbavset over, at drift eller benyttelse af private radiospredningsstationer som hidtil vil kunne straffes efter radiokommunikationsloven. En logisk følge måtte for mig være, at en sådan overskridelse af en forordning selvfølgelig måtte straffes efter den lov, hvorunder den hørte hjemme.

Jeg kan på socialdemokratiets vegne trods disse småting anbefale lovforslaget til vedtagelse, og jeg vil da gerne medvirke til, at vi kan blive færdige, således at loven kan træde i kraft den 1. december 1969.

Ståhr Johansen: Det foreliggende lovforslag fremtræder som en revision af den 20 år gamle radiokommunikationslov, og der er i og for sig ikke noget mærkværdigt i, at en lovgivning på et område, hvor der har været så stor, ja, så rivende en teknisk udvikling, nu tages op til revision. Det kan måske snarere undre, at man ikke har taget den op noget før; men grunden hertil er vel, at man fra ministeriet for offentlige arbejder, uanset hvem der har været minister — jeg skal ikke komme ind på socialistiske teorier — har administreret den relativt liberalt. Derfor har det ikke været nødvendigt at optage den til revision, selv om den tekniske udvikling har medført, at både radio og TV er gået ind i hele produktionslivet på en måde, så man dårligt kan undvære det, og er medvirkende til at skabe

bedre produktionsvilkår. I udlandet er man nået meget længere frem end vi med at benytte disse midler, og det ville være meget uheldigt, hvis man fra lovgivningsmagtens side fastlagde sådanne lovregler, at man hindrede en normal teknisk udvikling, som ville gavne produktionslivet.

Vi er fra mit partis side velvilligt indstillet over for en revision af loven og vil medvirke til dens gennemførelse. Men vi er sådan set også glade for, at der i lovforslaget endelig gøres op med dogmet om statens eneret på radioanlæg. Jeg forstod på hr. Holst, som jo er en god socialist, at han var lidt mere ked af det; han betragter jo staten som det eneste rigtige her i tilværelsen. Vi andre er lidt mere skeptisk indstillet med de erfaringer, vi har.

Endvidere indeholder lovforslaget som noget af det mest afgørende, at denne lov nu også skal gælde for Grønland, hvor man hidtil har savnet det juridiske grundlag for at håndhæve de bestemmelser, som er gældende i den øvrige del af Danmark. Det er min absolutte overbevisning, at udviklingen i Grønland i disse år går hastigere end nogen sinde, og at man mere og mere kommer henimod samfundsformer, som svarer til forholdene i den øvrige del af Danmark. Det skal vi kun være glade for, da Grønland er blevet en del af Danmark, og jeg synes, det er rigtigt, at man på alle områder, hvor man kan, gennemfører en ensartet lovgivning for Grønland og Danmark.

Det gør man altså også her, men der melder sig visse spørgsmål om Grønland. Jeg vil gerne spørge ministeren, hvordan han agter at administrere radio og TV i Grønland. Forholdet er det, at Grønlandsministeren, som jo er en meget liberalt indstillet mand, har fået gennemført, at man i Godthåb kan udsende radio og TV igennem kabler, og det skulle i og for sig ikke blive berørt af dette lovforslag. Men så vidt jeg ved, foreligger der også en ansøgning om TV-udsendelser fra en sender, men den har ministeriet for offentlige arbejder afslået; jeg ved ikke om det er rigtigt, men det kan ministeren sikkert besvare. Det vil jeg være meget betænkelig ved. Forholdet er nemlig simpelt hen det, som jeg sagde før, at for Grønlands vedkommende er det meget mere afgørende end for andre dele af landet, at man har radio og eventuelt TV. Jeg erken-

[Stæhr Johansen.]

der, at det, hvis man skulle dække hele Grønland, ville kræve udgifter, som slet ikke kunne klares i øjeblikket. Men når man eventuelt fra privat side gerne vil skabe det, kan jeg ikke indse, hvorfor man ikke kan give en dispensation fra loven.

Man kan sige meget godt om Danmarks radio og Danmarks TV; men man kan dog også sige, at det monopol, som lovgivningsmagten har givet Danmarks radio, og som den selvfølgelig er i sin fulde ret til at bruge — jeg skal ikke bebrejde den noget — bruger den stærkere, end nogen enevoldskonge nogen sinde har brugt et monopol i Danmark. På steder, hvor man eventuelt kunne hjælpe, f. eks. i Grønland, ville det nok være en lykke, hvis Danmarks radio måske var lidt mindre lovlydig, hvis man kan bruge dette udtryk — eller rettere lidt mere tolerant og liberal — ved at hjælpe på en radiokommunikation og en TV-kommunikation, som staten ikke i øjeblikket kan klare. Mit indtryk er, at Danmarks radio på dette som på mange andre områder kører i et spor, hvor man benytter sin monopolstilling på en måde, der mildt sagt ikke ligefrem hjælper, men snarere giver vanskeligheder, hvis man f. eks. i Grønland vil skabe noget.

Derfor vil jeg gerne spørge ministeren, om ministeren vil være velvilligt indstillet, hvis man netop i Grønland vil gøre noget, og jeg vil i hvert fald gerne i udvalget have uddybet, hvis ministeren ikke kan besvare det her — og det kan han måske ikke — hvordan forholdene vil være, og hvor meget dette lovforslag vil komme til at gribe ind netop i Grønland.

Dernæst er der § 2, som jeg gerne vil nævne, fordi der tidligere her i det høje ting har været meget stor diskussion om denne § 2. Det drejer sig specielt om det råderum, som Danmarks radio skal have både i søen og i luften. Det er jo en meget, meget voldsom definition. Jeg vil gerne minde om, at man i 1962 havde en meget stor diskussion her i det høje ting, hvor man i hvert fald fra de konservatives og venstres side gik imod den § 2, som man dengang indførte, og hvor ikke mindst det ærede medlem fru Hanne Budtz holdt en tale, som stadig væk har været et grundlag for de diskussioner, der har været rundt om-

kring om hele dette spørgsmål. Jeg regner egentlig med, at dette spørgsmål først og fremmest skal tages op i forbindelse med det lovforslag om radiospredning, som kommer, når radiokommissionen får tilendebragt sit arbejde; det er vel det rigtige tidspunkt at komme ind på en drøftelse.

Men for at man ikke skal misforstå det konservative folkepartis holdning, vil jeg gerne sige, at vi principielt står på den indstilling, som vi havde i 1962 angående dette spørgsmål om radiospredning. Vi mener altså, at det rette tidspunkt at tage det op på, det er ikke nu, selv om § 2 jo griber meget stærkt ind på dette område, at vi vil i hvert fald for vort partis vedkommende, når forslaget til ny radiospredningslov kommer, igen tage det spørgsmål op om § 2, hvor vi som sagt ikke mener, at den afgørelse, der dengang blev truffet, var rigtig eller forstandig, men i virkeligheden kun var en udbyggelse af radiomonopolet, ikke til gavn for befolkningen, men til gavn for mere snævre radiointeresser her i landet. Men det vil altså ikke forhindre os i på dette område at mene, at den endelige diskussion om dette må tages op, når radiospredningsloven kommer til behandling, og derfor vil vi altså ikke gøre indsigelse imod den § 2, som er indføjet i det foreliggende lovforslag.

Lovforslaget indeholder adskillige fordele. Jeg tænker her på spørgsmålet om salget af radiomateriel og muligheden for også at kontrollere det materiel, som ikke er egnet, og som ikke er tilladt. Jeg tænker på, at der bag lovforslaget til trods for de enkelte bemærkninger, jeg har gjort angående Grønland, alligevel ligger det, at man ved at benytte de lukkede kabler ikke vil genere erhvervslivet, ja, ikke alene det, men at man også derigennem får en mulighed for yderligere at udbygge radioens og TV's muligheder for at gavne erhvervslivet.

Derfor vil jeg gerne sige, at jeg på mit partis vegne kan tilsige en velvillig behandling, selv om vi nok i udvalget vil tillade os at rette nogle spørgsmål til den højtærede minister.

Eva Ree: Det er jo, som hr. Stæhr Johansen så rigtigt sagde det, ikke radiospredningsloven, der er til første behandling i dag, men derimod forslag til lov om radiokommunikation, og dette lovforslag har, så

[Eva Ree.]

vidt jeg kan se, flere fordele, bl. a. den fordel at det ikke koster ekstra penge.

Det er nu ikke alene af den grund, jeg spør det en forholdsvis let gang igennem udvalgsarbejdet; det er først og fremmest, fordi lovforslaget bekræfter, hvad der har været praksis længe. For trods den hidtidige eneret på radioanlæg, har staten allerede givet ca. 50.000 tilladelser til private anlæg specielt inden for transportområdet og erhvervslivet. Eneretten må derfor siges at være et temmelig gennemhullet begreb allerede, og det skulle derfor ikke volde store vanskeligheder at få loven gennemført, så det bliver en bemyndigelseslov til ministeren, og så den som berammet kan træde i kraft den 1. december. Det er jo netop ikke eneretten, monopolet på oprettelsen af sendestationer for radio og TV, der opgives. Oprettelse, drift eller benyttelse af private radiospredningsstationer er som hidtil forbudt ifølge radiospredningsloven, men den ligger som bekendt i radiokommissionen.

Man kunne måske godt i dette lovforslag have ønsket — eller man savner decideret — et par ord om den eventuelle satellitudvikling, hvordan den vil kunne koordineres med dette lovforslag, men det er et spørgsmål, som jeg gerne vil foreslå taget op under udvalgsarbejdet.

Lovforslaget betyder ikke, at brugen af radioanlæg gøres fri, men forudsætter, at der finder en regulering sted i brugen af radioanlæg. Det skyldes radiofrekvensspektrets begrænsninger. Samtidig er det sådan, at ethvert dansk radioanlæg ifølge internationale radiokonventioner skal være autoriseret af generaldirektoratet for post- og telegrafvæsenet, dels for at undgå at man kommer ind på frekvenser, der allerede er optaget, dels for at undgå tekniske forstyrrelser.

I den forbindelse vil jeg også gerne lige nævne, at med henblik på at undgå tekniske forstyrrelser indeholder lovforslaget tillige bestemmelser om forbud mod fremstilling, indførsel, salg eller udlevering af radioanlæg, der ikke er godkendte. Tidligere har man kun kunnet skride ind over for brugen af ikke-godkendt radiomateriel. Forbuddet skulle altså kunne bevirke, at man, når man kommer til lovforslaget om beskyt-

telse af privatlivets fred, da står bedre rustet til dets gennemførelse, idet man så vil kunne forbyde salget af de såkaldte spionsendere.

Jeg kan på venstres vegne anbefale lovforslaget, der som nævnt også skal gælde for Grønland. Jeg tror i øvrigt, at initiativet til dette lovforslag kom fra Grønland, og jeg kan tilsige det positivt og hurtigt udvalgsarbejde.

Jørgen Andersen: Når man betænker den rivende udvikling, som radiokommunikation og radioteknik i de forløbne 20 år, siden telekommunikationsloven blev vedtaget, har været præget af, så finder det radikale venstre det såre naturligt, at man nu ajourfører lovenes bestemmelser og bringer dem i nøjere kontakt med en nyere tids erfaring og brugspraksis.

I forhold til landets befolkningstal er Danmark det land i verden, som har det største antal private radiostationer. Moderne rationaliseringsbestrebelse har for længst godtgjort nytten af dette særdeles praktiske system. Som antydnet af foregående ordfører finder radiokommunikationen anvendelse iblandt læger, dyrlæger og jordemødre, hos Taxa, lillebiler osv., men også statslige og kommunale institutioner som brandvæsen, politi o. lign. bruger den i stor og stigende udstrækning, og givetvis vil langt flere komme til.

Der er efterhånden skabt kødannelse omkring senderfrekvenserne. Derfor må det være både rimeligt og naturligt, at vi i tide sikrer orden og plan inden for denne kommunikation, således at uønskede gener udelukkes og betryggende diskretion tilsikres de individuelle brugere imellem. Når i øvrigt henses til den smidighed, hvormed landets teleadministration, post- og telegrafvæsenet, i de forløbne 20 år har forvaltet såvel statens eneret på radioanlæg som vore forpligtelser over for det internationale radioreglement, som Danmark har tiltrådt, så finder jeg ingen anledning til at være betænkelig ved at erstatte statens eneret med nærværende lovforslags bestemmelser, eftersom den bestående administrationsfunktion opretholdes uændret.

Jeg har forstået, at problemerne omkring piratradio og reklamer i radio osv. ikke vedrører denne lov, men er indeholdt i

[Jørgen Andersen.]

loven om radiospredning. For en ordens skyld vil jeg gerne bede ministeren bekræfte denne opfattelse.

Dertil kommer, at vi også sikrer juridisk dækning for lovens administration på Grønland, som hidtil har manglet. Samtidig må jeg tilføje i anledning af den bemærkning, hr. Stæhr Johansen gjorde vedrørende privat sending på Grønland, at jeg anser det for at være ganske rimeligt og også selvfølgelig, at man, indtil en bedre ordning er tilvejebragt på Grønland, assisterer både teknisk og materielt fra Danmarks radioside med de muligheder, der er, for at afhjælpe de kommunikationsproblemer, man for nærværende har deroppe.

Jeg må derfor anse lovforslaget for at være en udmærket forbedring, og vi kan fra det radikale venstres side imødekomme ministerens opfordring til en velvillig udvalgsbehandling.

Poul Dam: Mit partis ordfører, hr. Morten Lange, er forhindret i at være til stede, og jeg kunne i og for sig nøjes med på hans vegne at sige, at dette er jo et meget fornuftigt lovforslag; det vil vi gerne være med til at se på i udvalget og at gennemføre.

Så kan vi også i udvalget spørge, hvad der menes med dansk territorium, og hvad der menes med det nationale forsvars tjeneste. Lige i øjeblikket kan jeg ikke rigtig se andet, end at den amerikanske base på Thule må bede ministeriet for offentlige arbejder om tilladelse til at benytte sin radio, men det ordner man vel nok. Det plejer man at gøre.

Jeg har et par bemærkninger til hr. Stæhr Johansen. Han sagde for det første, at de konservative — og vel andre med dem — er skeptiske over for staten, formodentlig i modsætning til andre partier i denne sal. Jeg kunne svare, at vi har sandelig fra vores side været meget skeptiske over for staten i de sidste 20 måneder, men det er jo en anden sag. Må jeg blot sige det principielle, at der er grund til at være skeptisk over for enhver form for magt, og der er ganske særlig grund til at være skeptisk over for ukontrolleret magt, og når vi er meget bekymrede over tanker om privat radiospredning til en større offentlighed, så er det bl. a., fordi der dér meget vel kan

blive en meget væsentligt privat økonomisk magt, som ingen kan kontrollere. Det kan føre til mange interessante sager, som jeg ikke behøver at komme nærmere ind på.

Hr. Stæhr Johansen omtalte også disse private planer om noget fjernsynsvæsen i Godthåb. Også her vil jeg gerne sige, at det er dog en sag, man først og fremmest skal snakke med Grønlands landsråd om og med Godthåbs kommunalbestyrelse om, men det forekommer mig, at motiverne til at lave dette private fjernsyn i Godthåb; så vidt jeg er underrettet, ikke så meget er hensynet til den grønlandske befolkning, men hensynet til forskellige andre interesser.

Rosing: Fra grønlandsk side har vi ikke nogen særlige bemærkninger til lovforslagets bestemmelser.

Det er kun glædeligt, at Grønland ved dette lovforslag tages med, således at vi derved får det fornødne juridiske grundlag. Jeg går ud fra, at ministeren har kontakten sin kollega Grønlandsministeren med hensyn til spørgsmålet om, at radiokommunikation i Grønland efter dette lovforslag sorterer under ministeren for offentlige arbejder. Så vidt mig bekendt sorterer den tekniske sektor og dermed også telekommunikationen i Grønland under Grønlandsministeren. Men for Grønland er det vigtigste, at loven også gælder radiokommunikationen deroppe, hvorved der tillige opnås en sikkerhed og beskyttelse. En forskydning af de øverste instanser er noget, man ikke behøver at hæfte sig ved.

Vedrørende lovforslaget § 7, stk. 4, skal jeg sige, at borgerlig straffelov hernede ikke gælder for Grønland. Dér må man i tilfælde af overtrædelse måske benytte visse bestemmelser i den grønlandske kriminallov, men jeg er bange for, at vi ikke har nogen dækning på dette specielle område, hvorfor det vil være rimeligt, at ministeren for Grønland i nær fremtid kommer med ændringsforslag til den grønlandske kriminallov, således at vi får klare og dækkende bestemmelser i tilfælde af overtrædelse af denne lovs bestemmelser.

Jeg vil til slut anbefale gennemførelsen af dette lovforslag.

Ministeren for offentlige arbejder (Guldberg): Jeg vil gerne begynde med at sige til

[Ministeren for offentlige arbejder.]

det ærede medlem hr. Holst, at det spørgsmål, der blev rejst om behovet for straffebestemmelser, til en vis grad er besvaret i den efterfølgende drøftelse. Det er altså sådan, at det også tidligere var muligt at forbyde visse ting på Grønland, men man manglede i og for sig straffebestemmelserne. Det er ikke, fordi det har voldt nogen praktiske vanskeligheder, men det er jo ikke nogen særlig korrekt formel situation.

Med hensyn til spørgsmålet om, hvad der menes med liberal, og hvad det modsatte er, vil jeg gerne gøre opmærksom på, at det opfatter jeg som restriktiv, og jeg vil gerne sige generelt — også i anledning af spørgsmål om afgifter og deres størrelse — at det har altså været en liberal administration, og den har været nyttig, det er vi enige om. Den har givet den udvikling, der er sket, og derfor er det helt klart, at der er en betydelig interesse i, at det fortsat er en liberal lovgivning, også når det gælder afgifternes fastsættelse, som i hvert fald for mit vedkommende altid så vidt muligt vil ske ud fra det synspunkt, at der skal være en passende dækning af de omkostninger, det offentlige har ved at levere nogle ydelser til private.

Jeg må sige til det ærede medlem hr. Stæhr Johansen, at der vist er et par misforståelser os imellem. For det første det almindelige spørgsmål om § 2, som er et forbud mod at oprette, drive eller bruge sendestationer for radiospredning på det åbne hav eller i luftrummet derover. Jeg må gøre opmærksom på, at det åbne hav og luftrummet derover, det er altså ikke dansk territorium. Der foreligger en bekendtgørelse af en europæisk overenskomst af 22. januar 1965, som Danmark har ratificeret, og i denne bekendtgørelses artikel 1 definerer man radiospredningsstationer, der oprettes eller drives om bord i skibe, luftfartøjer eller andre flydende eller luftbårne indretninger, som uden for nationalt territorium foretager radiospredning. Og i artikel 2 siger man, at hver af de kontraherende parter forpligter sig til at tage passende skridt til i overensstemmelse med sine love at gøre oprettelse eller drift af de i artikel 1 omhandlede radiospredningsstationer samt bevidst medvirken hertil til strafbare handlinger.

Dette er en af Danmark ratificeret over-

enskomst. § 2 er foreslået uændret og er altså en fortsættelse af de gældende bestemmelser. Jeg kan ikke se, at jeg havde nogen som helst mulighed for at gøre noget som helst andet.

Med hensyn til forholdene på Grønland, som man jo også har beskæftiget sig en del med, må jeg sige til hr. Stæhr Johansen, at der er ikke fra ministeriet for offentlige arbejder inden for det område, som ministeriet har med at gøre, sagt nej til noget ønske fra grønlandsk side. Der er tværtimod medvirket til at give en tilladelse, som man åbenbart ikke vil benytte. Det, der har været tale om, er kabeludsendelser. Jeg har forstået, at det er opgivet eller ved at være opgivet, jeg ved det ikke, men den tilladelse, som skal bruges dertil, og som kan gives af ministeriet for offentlige arbejder, den er givet.

Når man derimod kommer til — og det er måske dér, misforståelsen ligger — spørgsmålet, om man kunne tænke sig at lave trådløs fjernsyn privat på Grønland, så er det et helt andet spørgsmål. Her må man for det første være klar over, at i øjeblikket drejer det sig om en ansøgning fra private kredse, hvis mulighed for at finansiere og bygge en privat fjernsynsstation i Grønland vist ligger meget langt ude, og for det andet drejer det sig aldeles ikke om noget, som jeg kan give tilladelse til fra ministeriet for offentlige arbejder. Der findes en lov om radiospredning, og i loven om radiospredning er der udtrykkelig i § 15 fastsat, at den danske stat har i Grønland eneret på radiospredning omfattende såvel radiofoni som fjernsyn. Derfor er det, som ministeriet for offentlige arbejder kan gøre — og som vi har gjort i denne sag — dette, at vi kan give tilladelse til fjernsynsudsendelse over kabel, idet det ikke dækkes af denne lov og i øvrigt heller ikke af loven om fællesantenneanlæg, som netop ikke er sat i kraft for Grønland og derfor ikke gælder på Grønland. Det er altså den mulighed, der har foreligget, Jeg vil nødig have, at der skulle være fremkaldt det indtryk, at man fra ministeriet for offentlige arbejder eller fra post- og telegrafvæsenet ikke var overordentlig åben og liberal også på det område, men vi må da handle med de regler, vi har, og dette er altså som sagt noget, der vedrører en helt anden lovgivning.

[Ministeren for offentlige arbejder.]

Jeg skylder til fru Eva Ree vedrørende satellitspørgsmålet at sige, at der nok er en ganske interessant modsætning imellem den bestemmelse, jeg citerede fra den europæiske overenskomst, og det forhold, at man altså godt kan anvende satellitter. Problemet må selvfølgelig føres tilbage til et spørgsmål om, hvad man forstår ved luft- rum. De lærde har vist været uenige i mange år om, hvorvidt luftrummet gik helt op til stratosfæren og et stykke videre ud i verdensrummet, eller hvad det gjorde. Uanset at man har en sådan international overenskomst, så fungerer satellitterne jo, og der er ingen, der har hævdet, at det skulle være i strid med overenskomsten. Det må formentlig forstås på den måde, at man i praksis anerkender, at der er en grænse for, hvor langt det luftrum rækker op. Dermed skulle der ikke kunne komme nogen konflikt hverken mellem bestemmelserne i § 2 og satellitterne eller i det hele taget i forhold til satellitterne.

Jeg skal lige sige til hr. Rosing, at dette forslag for så vidt angår de grønlandske, men i øvrigt også på andre områder, er helt i overensstemmelse med Grønlandsministeren; jeg håber, at det også er helt i overensstemmelse med de grønlandske ønsker, det har jeg da i hvert fald fået indtryk af her.

Til slut vil jeg gerne takke for en velvillig behandling og går ud fra, at vi skal drøfte nogle af disse spørgsmål nærmere i udvalget.

Stæhr Johansen: Jeg takker ministeren for de oplysninger, som vi har fået. Jeg er helt enig med ministeren i, at alle disse spørgsmål både af større og mindre karakter får vi jo lejlighed til at drøfte i det udvalg, som jeg forventer at den højtærede formand vil foreslå nedsat.

Jeg vil blot gerne have lov til at sige til ministeren, at den nævnte ratifikation fandt sted, hvis jeg husker rigtigt, i 1965, og den diskussion, der var i sin tid om det spørgsmål, der også er indeholdt i § 2, fandt jo sted i 1962. Jeg skal selvfølgelig ikke komme ind på, hvem der var skyld i, at den overenskomst, som blev ratificeret, fik det indhold, den fik — der er jo onde tunger, der siger, at det var Danmarks og Sveriges regeringer,

der absolut skulle have gennemtvunget den ordning for dengang at komme. Radio Mercur til livs. Jeg ved ikke, om det er rigtigt, men det har været fremhævet her i det høje ting.

Men jeg erkender, at ministeren har ret i — det tror jeg også jeg selv sagde her i mit første indlæg — at det er noget af det, vi kommer til at diskutere, når vi skal behandle den nye radiospredningslov, hvor vi så kan tage hele dette spørgsmål op om en lidt friere stilling for radio og fjernsyn, end man hidtil har haft.

Derimod er jeg ikke helt så glad for ministerens besvarelse af spørgsmålet om Grønland. Jeg er helt klar over, at sådan som lovforslaget er formet, har man lov til at benytte kabler til udsendelse både af radio og fjernsyn. Det tror jeg ikke, hvis jeg har forstået lovforslaget rigtigt, der er nogen tvivl om. Men det spørgsmål, jeg rejste, er, om det vil være rigtigt, når Danmarks radio har en eneret på at sende på Grønland, men ikke benytter den eneret overhovedet, at man så vil forhindre en begrænset TV- udsendelse til f. eks. Godthåb eller andre byer i Grønland, at man benytter denne eneret til at forhindre, at grønlænderne overhovedet kan få TV igennem en selvstændig station. Her står man altså over for, at Danmarks radio benytter — via ministeriet for offentlige arbejder — et monopol, som jeg mener at man ikke alene benytter, men som man udnytter, og ikke til gavn for den grønlandske befolkning. Men vi kan jo vende tilbage til spørgsmålet i udvalget.

Hr. Poul Dam sagde, at han ikke havde nogen skepsis over for staten undtagen i de sidste 20 måneder. Jeg har nu haft det omvendt; jeg har næret meget stor skepsis til staten i adskillige år, men ikke i de sidste 20 måneder, men det kan vi jo diskutere en hel aften, for det er to vidt forskellige livsanskuelser, der dér står over for hinanden. Når hr. Poul Dam siger, at man kan ikke have radio og TV, uden det er gennemkontrolleret, så vil jeg gerne understrege, at den gennemkontrollerede Danmarks radio og TV afgjort ikke er nogen guddommelig institution.

Ministeren for offentlige arbejder (Guldberg): Ja, det er jo ikke en behandling af loven om radiospredning, men jeg bliver

[Ministeren for offentlige arbejder.]

nødt til for at undgå enhver misforståelse for det første at slå fast, at uanset hvorfor og med hvilket flertal og på hvilket tidspunkt Danmark har ratificeret en international overenskomst, så er den gældende, og da vil det være utænkeligt, at ministeren for offentlige arbejder fremsætter et lovforslag med en bestemmelse, der strider derimod. Derfor kan § 2 under den gældende overenskomst ikke være anderledes og er altså i overensstemmelse med det, der har været gældende hidtil. Om man så synes, den er rar eller ikke rar, det er i og for sig underordnet, men jeg mener ikke, at man på nogen måde kan komme til noget som helst andet forslag. Det har jeg nu også fornemmelsen af at vi er enige om.

Jeg vil gerne også have slået fast — det er sådan set vigtigere for mig, og jeg bliver altså nødt til at sige det igen til det ærede medlem hr. Stæhr Johansen — at ministeriet for offentlige arbejder har ikke forhindret noget på Grønland. Ministeriet for offentlige arbejder har givet den tilladelse, man kunne. At der i lov om radiospredning, som ikke sorterer under ministeriet for offentlige arbejder, findes en bestemmelse om, at staten har eneret på radiospredning og dermed på fjernsyn, d.v.s. trådløst, på Grønland, det er jo ikke et spørgsmål, vi kan rette i en lovgivning om, hvad ministeriet for offentlige arbejder gennem post- og telegrafvæsenet skal administrere eller give tilladelse til, sige ja eller nej til. Der, hvor vi kan sige ja, har vi sagt ja. Hvis man ikke er tilfreds med lovgivningen, så er det altså radiospredningsloven, og det har intet at gøre med den ene eller den anden indstilling i ministeriet for offentlige arbejder. Vi har været så imødekommende, som vi kunne være, og det vil vi fortsat være.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden: Efter de faldne udtalelser foreslår jeg, at lovforslaget henvises til et udvalg på 17 medlemmer. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående:

Forslag til lov om ændring af myndighedsloven. (Myndighedsalderen)

og

forslag til lov om ændring af forskellige lovbestemmelser med 21 års aldersgrænser.

Valgt blev: *Hanne Budtz, Knud Brø, Langkilde, Lis Møller, Kofoed, Merete Bjørn Hanssen, Marie Louise Truels-Christensen, Rigmor Christensen, Meta Ditzel, Erik Hansen (Ålborg amt), Poul Dalsager, Lene Brø, Otto Mørch, K. Axel Nielsen, Karl Max Rasmussen, Tastesen og Poul Dam.*

Formanden: Der er ikke mere på dagsordenen.

Folketingets næste møde afholdes i morgen, torsdag den 16. oktober, kl. 13 med følgende dagsorden:

1) *Første behandling af:*

Forslag til lov om optagelse af statslån i udlandet.

2) *Første behandling af:*

Forslag til lov om ændring af lov om totalisatorspil.

3) *Første behandling af:*

Forslag til lov om ændring af ligningsloven.

4) *Første behandling af:*

Forslag til lov om ændring af lov om særlig indkomstskat m. v.

5) *Første behandling af:*

Forslag til lov om ændring af lov om indkomstbeskatning af aktieselskaber m. v. (Skattefritagelse for saneringsselskaber).

6) *Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående:*

Forslag til lov om vintervedligeholdelse og renholdelse af veje.

(Formanden.)

7) Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående:

Forslag til lov om ændringer i vejlove som følge af ændringerne i den kommunale styrelseslovgivning m. v.

8) Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående:

Forslag til lov om radiokommunikation.

9) Valg af 1 medlem til statens jordlovsudvalg (i stedet Chr. Rasmussen).

Mødet hævet kl. 15.13.

7. møde.

Torsdag den 16. oktober kl. 13.

Formanden: Medlemmer af folketinget Krog Hansen, Kurt Brauer og Arne Larsen har meddelt mig, at de ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af lov om arbejdsanvisning og arbejdsløshedsforsikring m. v. (Forhøjelse af dagpengesatser m. v.).

Medlemmer af folketinget Morten Lange, Poul Dam og Vivike har meddelt mig, at de ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af lov om foranstaltninger i anledning af svangerskab m. v.

Medlemmer af folketinget Kaj Andresen, Albertsen, Poul Dalsager, Ove Hansen, Niels Mørk, Helge Nielsen, Axel Ivan Pedersen og Børge Schmidt har meddelt mig, at de ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til lov om ændring i lov om boligbyggeri.

Skriftlig fremsættelse af lovforslag.

Ordføreren for forslagsstillerne (Krog Hansen): Herved tillader jeg mig for folketinget at fremsætte *forslag til lov om ændring af lov om arbejdsanvisning og arbejdsløshedsforsikring m. v. (Forhøjelse af dagpengesatser m. v.).*

Da loven om arbejdsanvisning og arbejdsløshedsforsikring blev ændret ved lov nr. 40 af 22. februar 1967, var der i det nedsatte udvalg enighed om, at den da foreslåede regulering af dagpengesatserne ikke var tilstrækkelig og ikke ville medføre egentlig erstatning ved arbejdsløshed, og et flertal præciserede derfor i betænkningen, at loven i nær fremtid måtte tages op til revision med dette sigte for øje.

På baggrund heraf samt på baggrund af de større og større krav, der stilles til arbejderen i et moderne integreret industrisamfund, krav, der kun kan opfyldes, når den sociale sikkerhed er til stede, finder vi det rigtigt, at der sker en væsentlig forhøjelse af de gældende satser. Endvidere finder vi, at hjemrejsemulighederne for arbejdere med arbejdsplads langt fra hjemstedet bør bringes i overensstemmelse med behovet uden økonomisk belastning for den pågældende.

Vi finder det også af betydning, at der gøres opmærksom på, at de arbejdsløse meget nemt kan blive dårligere stillet efter 1. januar 1970, end tilfældet er i dag, såfremt satserne ikke bliver forhøjet, da der fra denne dato skal svares kildeskat af de udbetalte beløb.

Idet jeg i øvrigt henviser til lovforslaget med bemærkninger samt til folketingets forhandlinger 1968-69, spalte 2615-2645, hvor et enslydende forslag var til behandling, anbefaler jeg forslaget til hurtig og velvillig behandling i folketinget.

Ordføreren for forslagsstillerne (Morten Lange): Jeg skal hermed på mit partis vegne tillade mig at fremsætte *forslag til lov om ændring af lov om foranstaltninger i anledning af svangerskab m. v.*

Problemerne omkring vor abortlovgivning